

Յ Է Լ Է Ք

Մ Ո Ւ Ս Ա Վ Ա Ի Ր

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃԱՐԻՅԷ, ՇԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՇԻՍԻ ՄԻԻՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

Դ Ե Մ Ո Ս Տ Է Ն Է Ս

Աթինանըն հէնուղ իւր իւէ միւնէվ-
վէր օլտուղու սըրալարտա, եանի
Գրիստոստան 385 սէնէ էվվէլէ միւ-
սաարֆ պիր սարտա Գեմաստէնէս
տիւնեանա կէլէրէք, եէսի եաշընտա
օլտուղու հալտէ բէտէրինին վէֆա-
թըլա էօքսիւզ գալըպ, քիւլլիւ մէվ-
րուսաթընըն իտարէսիյէ պէրապէր,
քէնտիսինին թէալիւ ու թէրպիսէսի,
մանսուպ վասիլէրինէ հալալէ էտիւ-
միլ իտի:

Վասի վէ համիլէրի իսըհանէթ է-
տէրէք միւմաիլէյհին էմվալը մէվրու-
սէսինի քէթմ էթմիլ օլտուգլարըն-
տան, Վահիբէ իիսրաճ վէ իսթիրտաու
էթմէք զայրէթ վէ չապասըլա, էվ-
վէլ պէ էվվէլ ֆէնի պէլաղէթ թէալ-
լիւմիւ սըգասընա տիւշտիւ, վէ օլ
վագթըն էն մէշուր ֆէյլէսօֆլարըն-
տան Կալիստուս, վէ Իսոկրատէս նա-
ման ֆէյլէսօֆլարըն տէրպլէրիյէ միւս-
թէֆիա օլուր իտի:

Լաքին զէվալընըն սէսի գըսա,
նէֆէսի տար, վէ թէլէֆիւղիւ սա-

գըլ օլմագ միւնասէպէթիյէ, էվվէլ-
լէրի հէր նէ գատար գուվվէյի նութ-
գիյէսի քէսպի պէլաղէթ էտէմէտի
իսէ տէ, եինէ տէվամ վէ զայրէթտէն
կէրի տուրմանարագ, ագըպէթ գու-
սուրլարընը պէր վէճհի աթի իքմալ
էտէ պիլտի:

Պիր արալըգ զիրի զէմինտէ պիր
մահալի մախսուս ինչա էթտիրիպ,
տախմա օրատա հարաքէթինի վէ սէ-
սինի թէճըրիպէ վէ թէալիւ էտէր
իտի. վէ ուսանմամաւա, վէ այլար
իւէ օրատա գալմանա քէնտիսինի
մէճպուր գըլմագ իւլլէ, պաշընը,
վէ սաշընը թըրաշ էթտիրիւր իտի քի,
տըշարը չըգմանա հիճապ էտէրէք,
օրատա ուղուն պօյլու մէշգինէ տէ-
վամ էտէ պիլտին:

Կէլէլիւ քի, թէլէֆիւղիւ թար-
ղընը աղղընա գում թանէլէրի տօլ-
տուրուպ տա սէօյլէեէրէք թասհիհ
էթաիլի կիպի, չօդ տէֆա տա գըր-
լարտա ալա պիլտիյինէ պաղըրարագ
վէ եօգուշլարը էպիւթ օգուտուղու
հալտէ չըգարագ կէօյսիւնիւ վէ ագ-
ճիյէրինի գուվվէթլէնտիրմիլ իտի:

ԴԵՄՈՍՏԵՆԷՍ

Վէ իլմի իլէ դալէմինի տախի կիւն պէ կիւն իլէրի կէօթիւրիւպ, նիհա-
 եթինտէ, Աթինա ֆէյլէսօֆլարը ի-
 չինտէ, էն մէշուր նաթըղարտան
 պիրիսի օլմաղլա խասիմլէրինի եէնտի,
 մէվրուսաթը մէքթումէսինին քիւլլի-
 սինիւ իսթիրատաւ էթտի, վէ ծնտան
 սօնրա իսմի վէ շէրէֆի շուեսա պուլա-
 րադ, տիվանլարտա, վէ խուսուսի
 մէճլիսլէրաէ նութգունուն պէլաղէ-
 թիլլէ ալէմի հայրան էտէր իտի:

Վէ ախիրէն տէվլէթ, վէ միլլէթ
 մէէմուրիեթլէրինէ տէ կէչիպ, միւք
 ու միլլէթինէ փէք չօդ խըտմէթ, վէ
 իպրաղը միւէսսիրի քեարկիւղարի վէ
 իֆֆէթ էյլէմիշ, վէ նամը նամիսի էօլ-
 մէզ էսէրլէրիլլէ պէրապէր թարիսի
 ալէմէ տէրճ էտիլմիշ տիր:

Սէպաթ վէ զայրէթին հէր միւշքի-
 լաթը թէսհիլ, վէ միւմքինսիղ կիպի
 կէօրիւնէն փէք չօդ մէթալիպի տախի
 թահսիլ էտէր օլտուղունու, հէր քէս

գօլայցճա թէսլիմ էտէր իսէ տէ , սէ-
սի, թէլէֆֆիւզիւ , վէ կէօյսիւ միւ-
սախտ օլմանեան պիր ատէմի տէ , պի-
րինճի սընրֆտան պիր նաթըգ էտէ
պիլիւր իտուլինի, զանն էտէրիմ չօգլար
պիլմէզ վէ ազըլլար քէսմէզ իտի :

Ս Է Ա Տ Է Թ Ի Ի Ն Ս Ա Ն Ի Յ Ի :

Ե իւրմիֆի նիւսխսհն skվամ (սա. 561)

Պու տէվիրտէ , զէվճէ օլաճագ գըզ
տախի , բէրվասըզ պիւլիւմիւշլէրտէն ,
վէ էտէպիւրթ խարիճինտէ օլան պիւ-
կիճլէրտէն իսէ , պաշա չըգըլամանեա-
ճագ , տախմա ֆէյլէսօֆլուգ թաս-
լանեճագ . վէ գօճասընըն պիւկիսինի
քէնտիսինին մա տունունտա կէօրիւր
իսէ նապլու Պիլլահ , արթըգ հէր շէյ-
տէ վէ հէր եէրտէ պիր սէպէպ իլէ
պաշընա երլտըրմիար եաղտըրաճագ :

Գօճասընըն իսթէտիյի քէնտի իս-
թէմէտիյի , վէ գօճասընըն իսթէմէ-
տիյի քէնտիսինին իսթէտիյի օլաճագ ,
վէ զէվալլընըն աղզընտան հէր չըգան
սէօզ իչուն չալըպ չալըպ աղարլանեա-
ճագ , վէ գանընը իչէրիսինէ աղըտա-
ճագ տըր :

Իմսի պու գատար հատտսիզ հի-
սապսըզ ույղունսուզլուգլարտան , վէ
թատար զայրը գապիլ օլան էնվաի
անվալտան , իսալի օլապիլէճէք պիր
թարիգ վէ ճիհէթ վար իսէ , օ՛ տա
անճագ եա թապիյի , եա տէ վալիտէյն
թէրպիսէսի սէմէրէսի , վէ էն մէմ-
տուհու , իլմ իլէ միւնզամօլմագ իւզրէ
եալընըզ պիր անլեագը համիտէ տիր :

Պէօյլէ պիր նատիր չըգան հիսապա
աթֆը նաղարը տըգգաթ էտէն տէ-
լիգանըլարըն , թէզէվվիւճ կէչիտի

իչուն գըջ ֆէօթրիւ տէմէմիզէ , վէ հա-
եաթ իլէ մէմաթ արասընտա կիպի է-
հէմիսէթ վէրմէմիզէ պիր տէհէճէք-
լէրի վար մը տըր :

Վէ պու գատար թէհլիքէլէր ա-
րասընտան , իսթիրահաթ վէ սէատէ-
թի մաթլուպէի մատտիեաթտան ա-
լամագ ազմինտէ պուլունան , վէ պա-
զէն տէ ամա երոսուն օգու իլէ վու-
րուլուպ տա , պէօյլէ պիր նաղիք իչէ
բէրթավսըզճա սալտըրան տէլիգան-
ըլարըն , ճէմիյի վագըթ սէլամէթ
գուրթուլապիլէմէյէճէքլէրինտէ ճայը
իլթիպահ գալըր մը :

Պու եօլտա սագըն գօշմա էվլատ ,
գօշմա . . . վէ օլմանա քի կէօղլէրինի
տէ գափանասըն . զիւրա կէչէճէյին
գըջ ֆէօթրիւ օլտուղունտան , զանէթ
թէտրիճ իլէ մուամէլէյի միւտագգը-
գանէ , եալընըզ ազըլ իլէ տէյիլ ֆի-
քիր իլէ տէ միւվաղէնէ , վէ աէօրթ
կէօզ իլէ պասիրէթ , վէ ուսլուպ ու
հարէքէթի հաքիմանէ իսթէր :

Սագըն հա՛ . . . օլմանա քի, մալ թա-
մաը պասրէթինի պաղլասըն . կէօղիւ-
նիւ էյի աչ . . . օլմանա քի ալեագա-
նըն գուր:սուղու միւզէյնէն գարեօ-
լալարըն եուամուշագ շիլթէլէրի իւզէ-
րինտէ ույղունեա տալասըն , վէ քէն-
տինի էյի կէօղէթ . . . սագըն՝ մագսէտ
եալընըզ սէնի գանտըրմագտան իպա-
րէթ օլան՝ միւթէէսսիր սէօղլէրէ ,
թաթլը տիլլէրէ , վէ սախթէ մէտհի-
եէլէր իլէ հարէքէթի ճաղիպէլէրէ
գափըլմանասըն :

Պու միւհիմմ խուսուստա վագը օ-
լան զաֆլէթ՝, նէչէ տէլիգանըլարը
բէրվանէ վէշ աթէչլէր իչլինէ աթմըշ ,
քիմիսինի ճէհէննէմ կիրտապընա
միւսթէղրագ գըլմըշ , քիմիսինի տիւն-

եառան վէ Էօմրիւնտէն օսանտըրմը, վէ պաղիսինի աէ չէթինյիյինաէն իւր-քիւտէրէք մահաուլսուզ աղաճլար կի-պի եէչէրիպ գուրումնադտան իպա-րէթ օլան միւճէրրէտլիք Էօմրիւյլէ գանաաթա մէճպուր գըլմը աըր. վէ պուրնարըն ճիւմէսի տախի չէթտան իսթիհզասընա ալեսթ, վէ ճալիպի նազարը աըգգաթ օլան չէյլէր տիր:

Կէլէլիմ՝ մատամ.քի միւճերրէտլիք հալի զայրը ճաիլ տիր. վէ մատամ.քի թէղէվիլիւճ՝ ինսան իչուն պիր նա-փագա գապիլինտէն օլարագ Էմրի զարուրի տիր, վէ մատամ.քի նամէչ-րու թէղէվիլիւճ գաիտէյի ումումլէ-նին, վէ մէչրէպ վէ մէտէնիեթին խիլափընտա օլտուղու պէտիհի տիր, պէյլէ սօնու կէլմէտիք, վէ խաթըր ու խաեալտան կէչմէտիք թէհլիքէլէր իչինտէ ինսան օլան նէ՝ եափմալը Էօյ-լէ իսէ տէեէճէքսին:

Իչթէ պաղիլէրինէ միւճէրրէտլիք հալինի իսթիեար էթտիրէն նօգթա տա իչթէ պու ճիհէթ տիր:

Տիւնեատա ագըլ, պասիւրէթ, վէ տիրանէթին, էլզէմ օլտուղու սըրատա տարփը իգթիլա էտէր օլմասա, լիւ-զիւմիւ գալմազ ըտը:

Վէ հէր հուսուլու չէթին, վէ միւչ-քիլ օլան խուսուսաթա թէչէպալիւս իտիլմէմէք աաէթ օլա, փարա գա-գանմանըն արգասընտան, պէյլէ հէր չէ պատապատ.քիմնէ տօլաչմազ ըտը:

Վէ հէր տօլանպաճըլըղը կէօլ Էօ-նիւնտէ օլան, վէ պիր թագըմ՝ մաա-սուպ թարիդէրտէն տօլաչմաեա միւ-թէվադգըփ պուրնանն մէվգիյի սէա-տէթ, քիմնէնին նըչանկեահը օլամազ իտի:

Իմսի մատամ.քի ինսանըն իքմալը

հալը սէատէթի, վէ իֆայը վաղիֆէ-յի ինսանիեթի իչուն, թէհհիւլ խուսուսու տախի էլզէմ, վէ Էմրի զա-րուրի օլտուղու զայրը միւպհէմ տիր. պինապէրին պէնի աաէմ պու միւչ-քիլաթա տախի էլ աթմատա, ա-գըլ, ֆիքիւր, վէ պասիւրէթ սարփըյա ուսթալըղը պիր տիւմէն գուլլանա-րագ, մահալի մագսուտա մուվասալաթ գըլմաեա հէմ մէճպուր տուր, վէ հէմ տէ մէճպուր օլմազըղ իչուն մահ-քիւմ տիր:

Կէլէլիմ.քի, պու պապաէ սարփ օ-լունաճագ Էֆքիար, վէ իթթիխազ գըլնաճագ թէտապիրի պիլիմար, գա-լէ գալէմէ կէլիւր չէյլէրտէն տէյիլ ի-սէ տէ, քէյֆիեթին ճէրէյեան էտէ-ճէք միհվէրի նէնին իւզէրինէ օլաճա-ղընը պէեան էթմէմիլլէ, մէսէլէնին գօլայճա հալլ օլունաճաղը, վէ քիւլ-լիւ միւթէֆէրրիաթընըն իտարէսի ի-սէ, օ՝ էսասա միւսթէնէա գալաճաղը պէտիհի պուլունտուղունտան, թէ-տապիրի թէգվիհիյէնին ճիհաթը է-սասիյէլէրի գիրտէ թաատատ օլու-նուր:

1. Պիր խամ մէյվէ եէմէք՝ մարազ վէ պիհուղուրըղա նէ վէճհէ սէ-պէպիեթ վէրմէք իսէ, սինճէ 25 եա-չընտաքի տէլիգանլըլարըն, ագալի սէքիլ եաչտան զիեատէ քիւչիւք պիր գըղ իլէ թէհհիւլ էթմէլէրի տա-խի, գաըլըղըղ օլարագ այնի մա-զարաթա տիւչմէք օլտուղունու պիլ-մէլի տիրէր:

Չուն թապիաթ, հիքմէթ, վէ հէր պիր ճիհէթ խապէր վէրմէքտէ տիր քի, զէվճէ ինթիսուպ էտիլէճէք պիր գըղըն սիննի, ագալի 18 տէն նօգսան օլմամալը, վէ գըղտան էվվէլ, վալի-

տէսի վար իսէ անըն, էօքսիւզ օլտու-
ղու հալտէ, քիմին եանընտա պիւեիւ-
միւշ իսէ օ՝ դաաընըն հալինի, վէ
թէրպիւեհտինի նազարը տըղգաթտան
կէչիւմէլի տիր. զիրա մէսէլի մէշհուր
օլարագ «վալիտէսինէ պագ գըղընը,
վէ քէնարընա պագ պէզլինի ալ» տէնի-
լիր. վէ գըղ էվլատընըն մօսէշի, եանի
միւշապիհ լէհի հէր շէյտէն զիեատէ
վալիտէսի օլտուղու պէտիհիտիր:

2. Պիր գըղըն միւսէվհէրաթտան,
ադարաթտան, վէ հէր նէվի վարի-
տաթտան զիեատէ, ճէհէզ վէ թրա-
խօնաւը, իլմի, թէրպիւեհտի, վէ իլլա
իլլա տիւլեագը համիտէսի օլմալը տըր:
Մութլու քի, վալիտէյնին գըղ, վէ էր-
քէք էվլատընա հաթթա, թէսիլմ էթ-
տիյի սէրմանէ, վէ ճէհէզ տէնիլէն
շէյլէր, պուռլարտան իպարէթ օլա.
վէ նէ՝ մութլու քի, տէլիգանլըլար
տաիսի պու ճէհէզ վէ թրախօնաւը-
ըն հէր շէյէ թէրծիհ գըլար իսէ:

3. Պիր ալիմ տաէմին, իլիման պի-
պէհէ, պիր զէնկին տաէմին ֆիրու-
մանէտէն կէլմէ, վէ պիր ֆագըրըն
տաիսի գուվլէյի մաստիյէտէ մալիքէ,
վէ պիր կէնճին եաշընը ալմըշ, վէ պիր
իթիեարըն տա պիր կէնճ պաքիլէ
գըղ իլէ թէհէհիւլ էթմէսի, շէյթանլա-
ընըն եագաղըն զէվճիեթ մաշալալա-
ընըն նէթիճէյի սէմէրէսի տիր. զի-
րա թէզէվլիւճտէ էն զիեատէ տըղ-
գաթ էտիլէճէք ճիհէթին պիրիսի տէ,
միպիեթ, վէ միւնասէպէթ տիր:

4. Ձէվճէնին էվէ հալաեղգ, վէ
քանմէսգա. վէ զէվճին հէր մէրալը
իճրասընա վասէթա տէմէք օլմանըպ,
անճագ՝ զէվճին պիր մահրէմ արգա-
տաշ օլաճաղընը պիլմէք, վէ օնա կէօ-
րէ ինթիսապ իլէ պէրապէր, օ՝ նա-

զար վէ իթիպարաա կէօղէթմէք լեա-
զըմ կէլիր:

5. Հէր նէ տաիսի օլա, շուրապ
պիլինմէլի տիր քի, նիսա թայիֆէսին-
տէ թապիյի իւշ նէվի գուսուր մէվ-
ճուտ տուր. պիրիսի չափուգ ալընը-
ճըլըգ, աիկէրի թէճըրիպէ գըսալը-
ղը, վէ իւշիւնճիւսիւ նիսալըղըն թա-
պիյի իգթիտարը օլուպ, պուռլար նէ
իլիմ վէ թէրպիւեհ, վէ նէ տէ նուսն վէ
րէնա իլէ րէֆ, եաիսա թաաաիլ օլու-
նապիլիր շէյլէրտէն տիր. պինան տ-
լէյհ էրքէք գըսմը էվլէնմէյէ նիեթթ
էթտիյի կիւնտէն իթիպարէն, պու ճի-
հէթլէր իչուն սապր ու սիւքիւթ, վէ
օնա կէօրէ իտարէ էթմէք մէճպուրի-
եթթի թահթընտա պուլլունաճագլա-
ընըն, եիւրէքլէրինին թա օրթաւընա
գայա էթմէլի տիր: Նիմտի կէլէլիմ
պուռլարըն իղահաթընա,

ա. Չափուգ ալընըճըլըգ տէտիյի-
միւշ նիսա խըլգէթինէ մախսուս պիր
աույիու օլտուղունտան, թաթլը, ա-
ճը, սէրթ, վէ միւլաիմ սէօհպէթլէրին
հէր պիրիսինտէ, տէրա, մէրագ, սէ-
վինճ, վէ իշթիեագ կիպի հալլէրին
հէփսինտէ, վէ էմիլիէթ սիլլըք, քինա-
եթ, վէ րիանէթ սիլլըքլէրին հէր ճիհէ-
թինտէ, գալլէրինէ հիւրմ էտէճէք
սիւրաթը թէհէսիր, էրքէք գըսմը տույ-
կուսունա պիր վէճհլէ նիսպէթ գա-
պուլ էթմէզ. անըն իչուն նիսա թա-
իֆէսինին պու խուսուսլարճա օլան
ատէմի թէհամիլիւլ, իսէլէճան, գօր-
դու, վէ կէօղ եաշլարընա սէպէպի-
եթթ վէրէն, թէանիպ էտէն, վէ եիւ-
րէք ճէսարէթի, վէ մէթանէթ մէէ-
միւլ էյլէեէն էրքէք, էն պիւլիւք եա-
նըլըր, վէ գապիլի րէֆ ու թաաաիլ
օլմանտան խուսուսաթտան տօլանը, վէ-
իլիմ նէթիճէլէրէ քէնտիսի վէսիլէ վէր-
միւշ օլուր:

(Մապաշի սօնրա)

ԳՍՅՍԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸՂԸ

Երևանի Երևանի Երևանի Երևանի (սա. 355)

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ՄԱՐՈՒՔԷ ԶՕՐՊԱՃԸՆԸՆ ԷՎԻ, ՎԷ ՄԷԷՄՈՒԼԻՆ
ԽԱՐԻՃԻՆՏԷ ՊԻՐ ԵՕԼՃՈՒ

Մէճլիսէրի թաարիֆինի մուգատաւմա էթմիշ օլտուղուհուգ տէօրթէրին, էվլէ- ճէ Գասասալ Գէորգուհն կէթիւրտիյի խա- պէրտէն, վէ մուախսարէն վարթան իլէ գարընըն կէլիս տէ վուգուաթը, վէ Ե- ղիա չօրպաճը թարաֆընտան վազը օլան թէպլիղաթը խապէր վէրմէլէրինտէն, տուլտուգլարը քէտէր ու տէհէթի պու- րատա թաֆսիլէ լիւզիւմ Եօգ տուր, չունքի իգթիգալը հալտէն էրպապը մի- թալէանըն հիսս էտէճէյի տէրէճէ, նագչ ու թաարիֆինտէն չօգ զիւստէ միւէս- սիր օլաճաղը պէտիհի տիր:

Խմտի պու տէօրտլէր իշինտէ էն պիւս- տէ Եաս ու մաթէմէ միւսթէղրագ օլ- տուղու պիւտիլիլէն զաթ, Մարուքէ չօր- պաճանըն թա քէնտիսի օլուպ, վէ պու խապէրլէրին իւզէրինէ ազլընը պիւսպիւ- թիւն զայալ էտէրէք, վէ իւզէրինէ պազի աթէշ, պազի սօվուգլուգլա պէրապէր պիր էլէնթի տէ կէլմէյէ պաշլաբըպ, վէ տիկէր արգատաշլարը թարաֆընտան հէր նէ քի տէնիլմիշ իսէ, զէրրէ գատար իսայր վէ ֆախտէ էթմէէրէք, մէճլիսի թէրք իլէ էվինէ կէթմիշ, վէ պիր թէնհա օտաեա չէքիլմիշ իսի:

Էվ սահիպի Մուսէս չօրպաճը տախի, պազի գալան արգատաշլարըլա պիր էյ- Եամ տահա օթուրուպ, վէ իլէ պիր չարէ արաւագ իւզրէ հայլըճա միւզաքէրէլէրէ կիրիչտիլտէն սօնրա, ագըսթիլ օլա օլ- սա պու իլէ արգատաշլարընտան իւ- չիւնճիւսիւ օլուպ, վէ էվլէլճէ սըրա տալմէթի հիքեաեէսինի չէքէն, վէ Սիս վանքընա նէֆի էտիլմիշ օլան Մարտիրոս վարթապետին տօսթ, վէ մէճպուրի պու- լունտուղունու խապէր վէրէն թագուր

չօրպաճընըն, պիր չարէ վէ գօլայլըգ պու- լապիլէճէյինէ իսթինատէն, քէյֆիեթի անըն թէսպիր վէ միւթալէասընա պիւ հալալէ տաղըմըշլար ըտը:

Մարուքէ չօրպաճընըն, չէքիլմիշ օլտու- ղու օտատան արթըգ տըշարը չըգամա- մասընա, պուլունտուղու հալին միւշքի- լաթընտան տա պաշգա, հըրս իլէ գարը- չըգ քէտէր նէթիճէսի օլմագ իւզրէ Եիւ- զիւնէ էնէն էնմէ տէ սէպէպիլիէթ վէր- միշ, վէ էօյլէ չիտտէթլի սօեուտան էն- միշ իտի քի, կէօզիւ գալաղը թուլուգ կիպի չիլմիշ իտի:

Վէ խաթալըղընտա քէնտիսինի գա- Երաճագ օլան, վէ Գայսէրլիյէ նիսա թաիֆէսի իշինտէ ինսանիէթ վէ տուլ- ղու ճիհէթիլլէ պիրինճիլէրտէն պուլու- նան իսկուհի գատըն իսէ, քէյֆիեթի- տէն խապէրտար օլուր օլմագ տիլլէրինէ վուրունմատան, վէ « Պունտան պէօյլէ պէն ատէմ Եիւզիւնէ նաւըլ պաղաճա- ղըմ» տէեու սաշլարընը Եօլուպ կէօյսիւ- նիւ տըրմալամատան խաթալըն Եանը- նա կէթմէեթ պիլէ հալ վէ մէճալի գալ- մամըշ, վէ կէլին գըզը Գալաճէեթ կէ- լինճէ ճէնագէտէն հիշ պիր ֆարգը օլմա- Եաճագ պիր հէյեթիլլէ, վէ սօնու կէլմէգ ֆիղան ու ֆէգա իշինտէ Եէրլէրէ սէրիւ- միշ գալմըշ ըտը:

Պունլար էօլիւ էվինէ րահմէթ օգուլ- տուրուր ան ու ֆիղանլար, վէ ֆաղլա օլարագ պիր տէ վիճուտա արիլ օլան խաթալըղլար իլէ օղրաշմագտա օլսուն- լար. Եօգարըտա զիքրի կէչէն թագուր չօրպաճը տախի, վար գուլվէթի պա- ղուեա վէրէրէք, վէ էթէքլէրի չէմիէեթ- րէք, իլէ պիր չարէ պուլմագ արգասըն- տան տօլաշմագտա իտի:

Բասաթ պազի էօյլէ չէյլէր Եախար քի, էն գուլվէթլի թէսպիրլէր պիլէ օնա մուգապէլէ էտէմէգ, վէ չօգ տէֆա պիր տէրտին էօյլէ պիր չարէյի ֆէվգ էլ ա- տէսի զուհուր էտէր քի, պին ագըլ պիր արաեա կէլսէ, օ՛ միսիլլու չէյ խաթըրա կէթիլէմէգ:

Պու գապիլտէն օլարագ թագուր չօր-

պաճը տախի պէյհուտէ եէրտէ քէնտի-
սինի եօրար վէ տէրտէ չարէ արար ըտը ,
նիչուն քի վուգուաթտան եէտի կիւն
սօնրա պիր սապահ գալգըպ օտասընտա
օթ ուրուղու , վէ հէնուգ գահվէսինի
իշմէմիչ պուլունտուղու սըրատա , պիր
մասլահաթ արդ էթմէք իւզրէ , առէմէ-
րինտէն Համմամմը Մարկոս նամ քիմէսնէ
քէնտիսինէ մարաճաաթ էյլէտի :

Լագըրտը էօյլէ պիր սըրատա կէլտի
քի , Եղիա չօրպաճընըն ճէլպ էթտիրտիյի
սիւտ անանըն , Մարկոս ախպարըն եէկէ-
նի գօճա Սամուէլին կէլինի օլտուղու
աննաշըրտը :

Թագուր չօրպաճը օրթա պօյլու , արդ
եիւզիւ , պօյնու պօլագը ինճէ , սարը
եանըզ վէ բիշլինճէ պիր ատէմ օլուպ ,
սէրի իւլ միւթալէա պիր ազլէ , վէ զա-
եէթ միւտէպպիր վէ քէսքին Փիքրէ մա-
լիք իտի :

Մարկոս ախպարըն բէվիշի իֆատէսին-
տէն , սիւտ անանըն գօլայ թարիզլէ չա-
լընաճաղըն չադտըղըն միւթէագըզպ ,
չալընմասընըն ճիհէթի թէտպիրինի տէ
Փիքրինճէ գարարաշտըրըպ , մէրգուս
մագսէտինի աննաթտը . վէ « Սէն չու իշի
մաթլուպ իւզրէ պէճէր տէ , օնտան էօ-
թէսինի ախշիւնմէ . . . վէ պուստան
պէօյլէ պաշընտա նէ տէրտին օլուր իսէ ,
իշթիեաթ կիւթմէեէրէք հէման կէլ չէ-
քինմէ Ալլահ քէրիմ տիր » սէօգիւ իլէ ,
Մարկոս ախպարըն կէօյնիւնիւ օգչատը :

Մարկոս ախպար օ կիւնէ գատար չօր-
պաճը աղընտան էօյլէ պիր վատ էշիթ-
միմիչ օլտուղունտան , իլք տէֆա օլա-
րագ տույտուղու չու « Հէր նէ իշին օ-
լուր իսէ Ալլահ քէրիմ տիր » լաֆը , ի-
շինէ կիրէճէյի իշին հէր նէվի թէհլիքէ-
սինի տիւշիւնէճէք թարաֆլարը գափա-
տը , վէ հէման « Նէ՛ քի էմր էթտին իսէ ,
պու կէճէտէն թէզի եօգ տուր ալ կէօ-
զիւնտէն չաթալ չաթալ » տէեէրէք պիր
տէ փարա չաթաղգտան սօնրա օրատան
այրըրտը , վէ տօղրու Եղիա չօրպաճընըն
էվինէ վարըպ , սիւտ անա կատար եէկէ-
նինին կէլինի օլտուղունտան պիր տէեէ-

ճէյի օլտուղու մէսէլիլէ , կատարը գա-
փու արգասընա չաղըրթտըրըպ , վէ գու-
լաղընտան պիր գաչ սէօզ փըսըրսը քի
պու տէ , կէճէ կէլէճէյի վագթը , վէ զօ-
գագտան էտէճէյի իշարէթի աննաթմագ-
տան իսարէթ իտի :

Օրաճա օլան թէտպիրի պիթիրտիքտէն
սօնրա , արգատաշլարընը պաշընա թօի-
լաեըպ տա , եէկէնի էթլիքճի Սամուէլին
էվինէ նէ եօլտա թօիլանըրտըղը , վէ նէ
վէճէլէ պուսլարըն գալտըրըպ վէ սիւտ
անա իլէ պէրապէր չօնուղուն գուրթա-
րըրտըղը , պէշինճի պապտա իզահէն պէ-
եան էտիլմիչ օլտուղունտան , պուրատա
թէքրարընա լիւզիւմ եօգ աուր :

Կէլէլիմ քի , Թագուր չօրպաճը լէյլի
մէգպուրտա չօնուղուն գաշըրըրաճաղընա
կէրէյի կիպի կիւվէնտիքտէն , վէ Մարու-
քէ չօրպաճընը իսէ , պիր կիւն էվլէլ
կէօրմէյէ կէթմէսինտէ էրէյիճէ բահաթ-
լաշմըչ պուլուպ , վէ չօնուղուն մուհա-
ֆապտը տախի , անճագ մուսալէյհին
խանէսինտէ գապիլ օլա պիլէճէյի ճիհէթ-
լէ , օրտես աշըրըրմասընը Մարկոս ախպար-
ա թէնպիհ էթտիքտէն սօնրա , օ կէճէ
Մարուքէ չօրպաճընըն խանէսինէ կէթ-
միչ իտի :

Մուսալէյհ պիր չըթըրտը օլուր օլմագ
աշըրմագ իւզրէ զօգագ գափուսուոնու
լիլիքտէ պըրագտըրարագ , գափու ար-
գատընտա քի սէլամըգ օտասընը խըտ-
մէթքեարլարընա պիթթէրք , քէնախի
քիւրքլէրէ սիւրիւնմիւշ օլտուղու , վէ
եիւզլէլիլէ գուլագլարը իւզէրինէ գօ-
տուղու եուսըլ տէրիլէր , մահրամա իլէ
չէնէսինտէն եօգարը պաշընա գօտուղու
գուգուլիլ իւզէրինտէն պաղանմըչ պու-
լունտուղու հալտէ , միւսաֆիրի Թագուր
չօրպաճընը ալըպ սօֆաեա գուրուլմուշ
իտի :

Վէ մէզքիւր սօֆա իսէ , մուսալէյհին
էճտատտան պէրու չօրպաճը օլտուղունա ,
հէր վէճէլէ տէլալէթ էթմէքտէ իտի
չէօյլէ քի :

Պու սօֆա չօրպաճըն էվինէ մախսուս
օլմագ միւնասէպէթիլէ , տիկէր էվէրին

սօֆալարընտան կեօթէրիչի, վէ 12
թաշն արշընընտան զիւստէճէ իրթիֆաի
օլարադ զաեթ ճէյալէթլիպիր մահալ իտի:

Վէ առէթի պէլտէ իւզէրէ թալանը
օլմաեւալ, իքի սաշնարը պիր գալընըգտա
եռւալարադ, վէ պէհէրի լէօք գըրմըզը
գօեռւ թիրէ, փաթլըճանի վէ լէյալքի
րէնիլլէրէ պօեանմըշ օլարադ, պիր պիրին-
տէն օնար փարմադ գատար ֆասըլալը,
վէ չափրաթմ գաեըլը գաթրան մաղլարը
իլէ էօրթիւլմիւշ առաւստղը վար ըտը:

Մաղլարըն ֆասըլա եէրլէրի, պիր
փարմադ էննիլլիլնտէ օլան, վէ հէր պի-
րիսի պիր րէնիլէ պօեանմըշ պուլընան
պաղաւփա տիլիմի թիրիզլէր իլէ միւլէվ-
վէն, վէ տէհիլզին օրթա եէրինէ իսա-
պէթ էտէն մաղտան, պազարա իլէ սաըլ-
մըշ պիր չարիս իւզէրինտէ եանան միւ-
թէատտիտ պալ մուլարընըն չալզլարը
իլէ իսէ, տէրուէի սօֆա կիւնաթիւզ կիպի
րիւշէն իտի:

Տէհիլզէ, մէրմէրտէն կէօնիւլլիւ թաշ
սալլար տէօշէնմիւշ, վէ եօգարը չըգըլան
պօլլու պօեռւնա իքի պասամադ ալընլա-
րընա իսէ, չէվիլմէ փարմադլըզլար տի-
զիլմիւշ իտի քի, պու փարմադլըզլարըն
ֆասըլալարը, գիրի գէմին թաապիր օլու-
նուր սօֆա ալթը պօտուրուլմուլնուլն ալ-
տընըզը սաեըլըր իտի:

Վէ պասամադլարըն իքի պաշընտա,
գապա մինտէրլէր գօնուլմուշ պիրէր եէր-
լի օթուրադ քիւրաթլէրի օլուալ, տիւ-
յիւնլէրաէ կիւվէյիլէրին, վէ պաշգա վա-
գըթլար, չափուգ կէթ մէք իւզրէ եօգարը
չըգմադ իսթէմէեէն ալիզ միւսաֆիրլէ-
րին գուեռտինէ միւնհասըր իտի:

Վէ քէզա տէհիլզին սաղ թարաֆընտա,
գատընլարա մախսուս օլարադ սօֆանըն
պիր թապիսանէսի, վէ սօլ եանընտա իսէ,
իւշ պասամադ իլէ չըգըլըր հարէմ օտասը
օլուալ, իւսթ թարաֆլարը տէվիր օլան ի-
քի չէնէթլի գափուլարը պիր պիրինէ միւ-
շապիհ, վէ իւզէրլէրինտէ կէօրիւլէն սա-
նաթլը օյմալարըն, էն մէշնուր պիր ուս-
թա իշի օլտուղուլնու իմա էտէր իտույի
վազիհ իտի:

Սօֆա գափուսուլնուլն իքի թարաֆըն-
տա եիւքսէթլիլէրի րէնչէրէլէրին նըսըֆ

հիզաընա տաեանմըշ օլան իքի առէտ
թէրէլէրին եօգարըլարընտա տէօրտէր
տար պէլմէլէր, վէ պուլընարա գաեըլմըշ
քէնարլարը արփաճըզլը, վէ պաղիլէրին-
տէ իսիմ, չիշէք, վէ թարիս եազըլը օ-
լարադ, պիր չօգ գատար պազըր սահան
վէ լէնիլէրլէր վար ըտը:

Պու պէլմէլէրտէն տէհիլզէ գատար
տաիսի, պիր թարաֆը սինիլիք օլտու-
ղուլնտան, օրասընա տա մէշնուր սափուր
սինիլէրի, չամաշուր վէ իսամուր լէյէնլէ-
րի եասլանմըշ իտի:

Տիկէր եանընտա, ճէվիլզտէն օյմա օլ,
տուղու հալտէ, զաեթ սանաթլը սիւրէթ-
տէ եափըլմըշ պիր չուպուգըլուգ օլուալ,
մըսգալ պիշիմի տիլիլմիւշ էն ալեա քիրադ-
լար, վէ իւզէրլէրի էքին սափը, վէ գըր-
մըշ մաի չուհա իուրտալարը իլէ իշէն-
միւշ, վէ ինթիհասընտա տար գըրիլնթը-
լարտան պաղլը պիրէր տէ րիւսթիւլ կէօս-
տէրլիլմիւշ, վէ պաղիլէրինէ իսէ, եըլան-
գափի օլարադ պէտրէնք չուհալարտան
չէրիտ չէքիլմիւշ կիւրիէն վէ չամ չուպուգ-
լար, վէ պու չուպուգլարըն իւզէրինտէ
փարաեան, քիմիսինին էթէք վէ իմամէ-
լէրի քէհրիպար, վէ օրթալարը եա եըլ-
տըզ թաշը եա տա րէրուգա, վէ պաղի-
լէրինին իսէ իւզէրլէրի իշէնթիլի, եա-
խօս ալթուլն վէ կիւմիւշ իւսթիւլնէ մի-
նէլի, վէ պիր գաշընտա տաիսի, պիր նէվի
սափաթլը վէ գապարթմալը թադըմլար
օլուալ, թուհաֆլըզ վէ նաաթիսէթլէրի-
նին, նազարը հայրէթի ճէլալ էթմէմէսի
միւլմիւշ տէյիլ իտի:

Սօֆանըն գաղըսընտա, վէ տէօշէմէ-
տէն պիր պուշուգ արշըն գատար եօգա-
րտա չէնա չէքի պիր եիւքիւք օլուալ,
ալթընըն պօշ եէրինէ ճէհէզ սէրէթլէրի
իլէ սէլվի սանտըզլար գաեըլմըշ, վէ օլ
թարաֆըն սէրիր եաստըզլարը օնլարա
տաեաաթլմըշ իտի:

Վէ եիւքիլիւլիւն իքի եանընտա կիւմիւշ
սէրլի էլմաա նարկիլէլէր գօնուլմուշ իքի
նարկիլէլիքաէն պաշգա, պիրէր տէ տէրէ-
լէրի տէվիր գաֆէս գափուլար վար իտի
քի, օրալարտան տա գուրմա նէրտիւսպան
իլէ եիւքիլիւլիւն իւսթիւլնտէ օլան չար-
տաղա չըգըլըր իտի:

(Գուսուրու պահմա)

ՊԻՐ ՉՃՈՒՂՈՒՆ ՆԷՆՆԻՍԻ

Օյունտա չօգ օղրաջրայ տա
Թաթլը ույզու ճէ՛ խօշ սարուր,
Նագիք եանագ էլ եաստըգտա
Հէմ խօշալուր հէմ գրգարուր:

Սիւզիւտիւ սիւրմէլի կէօղլէր
Մըշըլտըլար մագամ ալուր,
Տուեուպ գանարեա պիւտիւլլէր
Նաղմէլի ճիսպէթէ տալուր:

Նէճճի մասոււմ ճէճճի գուզոււմ
Իշթէ պէշիք տէ սալլանտը,
Ույու տա կէօր իքի կէօզիւմ
Լաթիքի տիւշլէր հազըրլանտը:

Նէճճի չօճուզ ճէշվ ու ճիւմա՛
Պուլուպ պէրիսուրտար օլանըն,
Սէճի պիզէ գանի Մէվլա
Խայր իլէ պաղըշլանըն:

ԹԱՍՎԻՐԻ ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

Ե իւմի իփի նիւսիսէսն սեւաւ (սա. 358)

Վէ եինէ շէհրին շէմալի շարգի ճի-
հէթինէ միւսատըֆ օլուպ, իւշ սաաթ
պատ մէսաֆէտէ, վէ պիր հաւատար
վէ օրթասընտան չայ ազար տէրէնին
կիւզայ վէ կիւնայ թապիր օլունան
իքի ճիհէթինտէ, վէ էֆքէրէ իսմինտէ
70 գատար իսլամ, վէ 430 տա էր-
մէնի քի, ճէման 500 խանէեի, վէ
մըգտարը քեաֆի տիւքքեան, վէ
պազար եէրինի հաւի, վէ պաղլը
պաղլէի պիր կիւզէլ գարիյէ վարարը:

Մէզքիւր գարիյէնին շաեանը իթի-
նա օլան պազի ճիհէթլէրինտէն պի-
րինճիսի, իսմի տիր. շէյլէ քի ըիվա-
եէթէն սէյլէնտիյինէ կէօրէ Գրիգոր
Լուսաւորիչ Ս. Կարապետին մասնաւոր-
ունու կէթիւրիյի զէման, իւք տէֆա
մէշքիւր գարիյէ մահալինտէ գօնազ
վէրմիշ օլտուղունտան, հեւֆ առաւ
տէնիլմիշ քի, (ռամիօրէն) հեւֆ նէֆէս
տէմէք օլուպ, օրատա թէնէֆֆիւս
էթտի մանասընա իմիշ:

Տիկէրի, գարիյէնին ճէնուպ ճիհէ-
թինէ տիւշէր պարկարէն տէնիլէն մէվ-
գինին եանլարընտա, վէ հաթթա տէ-
րին տէրէ թապիր օլունուր գարիյէնին
շէհիր եօլու թարաֆընտա պուլունան
տաղլարըն, սաաթլար իլէ կէտիլէ
պիթմէշ օլարագ, իչլէրի յաքիւրիւն-
թոսվարի օլումիւշ էօյլէ օտալար,
խաղըն սօլտուրաճագ անպարլար,
հայվանաթա մախսուս ախըրլար, վէ
տահա միւնթազամ վէ կէօնէկէօն րէ-
սիմոն, վէ պազի տէ համմամ պիչի-
մինտէ թօլլար վար տըր քի, էվաիլտէ,
եանի աչըգ եէրլէրէ շէհիր, գասապա

վէ գուրա շէնէլտիպ տէ, իսքեան է-
տիլէմէշ օլտուղու տէհիրլէրտէ, մէշ-
քիւր մահալլէրէ հէր պիր հայվանաթ
վէ էտաւաթ իլէ պէրապէր, ուլու
գաւմլար սըղընըրմըշ օլտուղունա է-
սէրի շիւպհէ պըրագմազ:

Վէ էն զարիպ եէրի իսէ, նատիրէն
եարըմարըն էնինտէ, վէ պիր տըշըն
պօեուկտա օլան գափուլարըն իչ
թարաֆընտա պուլունան ճինկի թաշ-
տան եուվարլագ վէ պիւեիւք գա-
փագլարը տըր:

Պու գափագլարըն մատէնինտէն,
ֆիւլէր արասընտա պուլունուպ տա,
իչլէրիտէ եափըրմըշ տըր տէմէք իչուն,
հիշ պիր էմարէ կէօրիւլմէմէքտէ պու-
լունտուղու կիպի, տըշարըտա եա-
փըրլարագ օ գափուլարտան իչլէրի սօ-
գուլմանըն տա միւմքինի օլմատըղընը
միւշահատէ էթտիքճէ, ինսանըն հայ-
րէթտէ գալմամասը գապիլ տէյիլ տիր:
Մէզքիւր գարիյէնին 1870 թարիխին-
տէ թէճտիտէն ինչա օլունմուշ պիր
գուպպէ իւզէրինտէ, վէ պիթըպզը-
հի Պէշիկթաշ Եկեղեցիսի շէքլինտէ,
Ս. Ստեփաննոս իսմինէ պիր շիրին Ե-
կեղեցիսի օլուպ, վէ պէյլէ պիր Եկե-
ղեցիսին գարիեէյի մէզպուրէտէ նէ
վէճհլէ ինչա օլունտուղու իչուն թէ-
աճճիւպ շէքմէմէյի տիր. զիրա իս-
թանպօլտա միւշէքքէլ պինալարը,
տօղրամալարը, օյմալարը, աչը տօն-
տուրմալար իլէ ուսթալըգլը վէ գա-
պարթըլը սուվալարը, վէ եաղլը եաղ-
սըղ րէսիմլէրին, վէ միւճէսսէմ չի-
շէքլէրին էն մէշհուրլարընը եափան,
վէ իչլէեէն ուսթալարըն էքսէրիսի,
զիքր օլունան գարիյէնին էհալիսի տիր:

Վէ շիմտիլէր տէ հալլէրինէ քեաֆի
էրքէք վէ գըզ չօճուգլարը մէքթէպ-

լէրի պոլլունտուղու իլէ պէրապէր, միւթէվէֆֆա Տօգթօր Ռուսինեան, վէ էլ եէվմ գարիեէյի մէղպուրէտէ պոլլունտան Կարապետ Պատուելի Առաքելեան վէ սաիրէ կիպի, մէշհուր վէ ալիմ ասէմլէրի օլտուղու տա էհալիյի գարիեէյի մէրգումէեէ միւծիպի իթիթիար աստ էտիլմէլի տիր:

Գայսէրիյէ էթրաֆանտա պոլլունտան գարիյէլէրտէն Մունճուսուն, Պալա կէսի, վէ սաիր պիր գաշ գարիյէլէր կիպի, էֆքէրէ գարիյէսի էհալիսի տափի, փէք գապա օլմանան պիր թարգ իլէ էրմէնիճէ թէքէլլիմ էտէրլէր:

Կէլէլիմ քի, Ս. Երուսաղեմ իլէ Ս. Էջմիածինի կէշինճէ, ումում էրմէնի միլլէթինին Ռիստատեղիսի օլան Ս. Կարապետ վանքը. մէղքիւր էֆքէրէ գարիյէսինին եանը պաշնտա տըր:

Մէղպուր Վանքըն միւսէլսէլէն եաղըմը էսապը թարիթի, էսպագ Առաջնորդ վէքիլի օլուպ, ախիրէն Գարա հիսարը սահիպ Առաջնորդու օլան միւթէվէֆֆա Պետրոս Վարդապետ նէզտլնտէ օլտուղու հալտէ, օրանըն հարիգինտէ միւհթէրէգ օլմուշ օլտուղունտան, ախէր կէճնէ թօփլաեա պիլտիլմիզ գատար մապիւմաթ, վէ ըիվաեաթը մէվսուգէնի զիրտէ պէեան էտէրիզ:

Մալիք օլտուղու իլմի ֆէնաեա սարֆ էտէրէք թէքմիլ Խըրիսթիանլըղըն քէօքիւնէ սու սալմագ, վէ Խըրիսթիան իսմինի տիւնեատան գալտըրմագ ազմ ու զայրէթինէ տիւշէն Յուլիանոս իմքէրաթօր, եազտըղը երգտըղը միւթէատտիտ մանասթըրլար, վէ հէր նէվի իպատէթկեահար իլէ հըրսընը ալամաեարագ, իւշիւն-

ճիւտէհիրտէ պիզլաթ Ս. Երուսաղեմէ վարըպ օրասընը տախի թախրիպ, վէ Խըրիսթիանլարըն պիւթիւն իհթիրամիւհահընը նապէտիտ էթմէքտէ պոլլունտուղու էանատա, օլ վաղթըն Գուտսու շէրիֆ փաթրիգի թարաֆընտան Ս. Կարապետին մէտֆուն պոլլունտան մաառնիլարը Գայսէրիյէ գաշըրըմը, վէ 309տա միլլէթիմիզի թէնվիր էտէն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ իսէ, Գայսէրիյէ Առք Եպիսկոպոսու Ղեւնդիոս Հայրապետտէն կարգ ալմագ իւզրէ Գայսէրիյէեէ կէլտիլնտէ, միւշարիլէյհ հազրէթլէրի, պիր ուլու միլլէթին բուհանի բէտէրինէ հիւրմէթի մախսուսէ օլմագ իւզրէ, զիքր օլունտան մաառնիլարըն պազիրինի իթա էյլէմիշ օլտուղու Ջենոբ միւվէրրիսին թարիվինտէ մէսթուր տուր:

Գրիգոր Լուսաւորիչ, մէղքիւր մաառնիլարը շիմաթի Վանք մահալինէ, վէ պիր գերեզման տէրունինէ վաղ էտէրէք զիեարէթ մահալի թախսիս էյլէմիշ իմիշ:

Լաքին միւրիւիւ զէման իլէ պազիր մէրթէպէ իշթիպահի, վէ գըյու գալի միւծիպ օլարագ, թասահիհի քէյֆիեթ զըմընտա նալեան Յակոբ Աստուածարան խասսէթէն Գայսէրիյէի թէշլիֆլէ, պիզլաթ թահգըգաթը միւզթաղիյէեէ իպթիտար, վէ սըհհէթի քէյֆիեթէ հիւքմ վէ գարար էտէրէք, գերեզման մահալինի սումագի թաշլար իլէ թէզեին, վէ դուպպէ վէ բէնչէրէլէր իլէ պէրապէր, գափուսու իւզէրինէ ալթուն հէլ իլէ պիր տէ ոտանաւոր եազարագ թէլվին էթմիշ օլտուղու միւշարիւնիլէյհին Վահան Հաւատոյ նամ քիթապը տիպաճէսինտէ մուգայեետ, վէ մէղքիւր

ոտանաւոր էլ եէվմ մէվճուս օլարագ
իֆատէմիդի միւէյեէա տիր:

Զիբր օլունան զիեարէթ մահալի
օնտան սօնրա կիւն պէ կիւն քէսպի
չէրէֆ վէ մէթանէթ էտէրէք, վանք
հալինէ թահվիլ օլունտուղու, վէ չար
ճանիսլտէն քիւլլիւնէթլի ուխտաւոր-
լար կէլիպ կէթմէքլէ հէր թարաֆճա
աղիմ էհէմմիւնէթլէր պուլտուղու
տէրքեար իսէ տէ, թարիխի մէզպուր-
տան 1680 սէնէսինէ գատար լեազլմ
կէլէն գուեառաթը թարիխիյէնէ վա-
ֆէրեապ օլունամասըլը տա պէտի-
տար տըր:

Անճագ սէնէյի մէրգումէտէ Աւե-
տիս վարդապետ Աթուռ գուեռու
էտէրէք, վանքըն իչ տաիրէսինէ պիր
մաթպալս վէ պիր սաղիր Եկեզըցի իլէ
պիր ֆուրուն, վէ տիշարը տաիրէնէ
իսէ, պիր ախըր վէ իւզէրինէ սըրա
իլէ օտալար ինչա էթտիրմիշ օլտու-
ղու քէչֆիյէ հէօճճէթի չէրիյէսի իլէ
միւսպէթ տիր:

Վէ 1710 թարիխինտէ Հայր Դաւիթ
Աթուռ կէչիպ, մուամսիլէյհին զէմա-
նընա գատար սահարնըճ սուեռ իլէ
կէչինիլի օլտուղու հալտէ, մուամի-
լէյհ պիր չէլմէ ինչա էթտիրիպ, վէ
սու կէթիրթտիրմիշ, վէ Միաբանու-
թիւնուն արատա ֆէրահլանմասը ի-
չուն տաիրիլէն պիրտէ ուֆագ պաղչէ
չէնէթմիշ, վէ տահա պունա միւմա-
սիլ պաղը էսէրի խայր կէօսթէրմիշ
օլտուղու, էլ եէվմ վանքտա մահֆուղ
պուլունան, վէ մուամսիլէյհ զէմանըն-
տա եազըլմըլ օլան ձեռագիր Խորհր-
դասէսր իչինտէ մուրագգամ տըր:

(Մապասի սօնրա)

ԳԱԹՐԻ ԻԼԷ ՏԻԼՔԻ ՎԷ ԳՈՒՐԹ

Ազաթլանմը պիր էսթր եաթըրլը քէն սահրասա,
Խւչ կիւնսէն ան պիր Տիլի քըփաթըի եազալար.
Փէֆ ազըրն չէհրէ իլէ պիր սէլամ սալլամա սա,
Պախսըզ գաթըր պաւընա կէլէնէյի աննասը:

Զունքի հէմիլ չօզ եալը հէմ սէ աեագսան ազալ,
Եէֆիւրէրէֆ չար նաչար նաճագաթըն արար ք.
Պագի պուլուպ էումօազ օք սըզ օլտուրուսու գուրագ
Պագի սերֆինէ փուլիպ կիւն պէլա կալալար ք:

Պէօլէ մէնհուլ գաթըրըն քապէն խային Տիլիսէն,
Սերին գուրբարմագ իչուն աննագ պիր չարէվար՝ ք.
Գաթըր պունու փուլիպ էնցիմէ կէլի պիրսէն,
Տիլիինին ժըրլ ժըրլ սօնէն կէօղիւն օգար ք:

Տէսի «Են ուսթաս հայվան պիլիեօրում զարնըն ան,
Վէ սէ պու կիւն գըմէթին սանա պէնի եօլար ք.
Լաֆին կէլ պունու քէրէ էք սէ էսէլմ իմքիզան,
Պագ էօղիւմսէն ճէ պիւնիւֆ պուլանագաթըն իմասը:

Կէօրիւրիւմ հէր կէզմէսէն ճէչէ լաւէ վէ իւզիւմ,
Հէլէ կէչէն պիր եէրսէ պիր քիւր քէչնիր քուզանք.
Պունլար պանա եարամագ սանա խաա իֆի կէօղիւմ,
Պըրագ քի պիւրէ պիւրէ հասլ էսէլմ միւրասը:»

Պու սէօղլէրի փյնէնիպ տուան Տիլի պիր էյեան,
Խզիւմ քէչնիր սէօղլանէ տուագալարն եալարք.
Պիրսէն սէօնիպ Գաթըրա տէփ «Պու ճէ խօս էլլամ,
Զօղլար իլէ կէօլլուսիւմ պուլամասըմ պու տասը:

«Գօրգուս հայսէ էմին օլ սանա զարարմէն էլմէզ,
Պանա Տիլի սէմիւլէր սէվմէմ ալլա իմասը.
Սէնին ճիւրմիւն իֆի կիւն պիլէ պէնի պէլէմէզ,
Շաւըրն կիպի գալգար դայոյ էհէրմիւնիւմ պու վասը»

Պունլար պու շարքլար իլէ օլուպ գարսաւ գամալագ,
Պիրի եալագ պիրի ուլ պուլուպ պիրիֆ եաւարք.
Պիրինէ եարաման օ պիրինէ միւսքէնագ
Օլմասըլլա կիւն պէ կիւն օսըրուզարը գայնարք:

Պիր կիւնսէ պիրնանվէր գուրք բաթ կէլիպ պունլարա
Իֆի պիր սէմէֆսիզին փարչալամագ գուրարք.
Լաֆին շարլաթան Տիլի ժուրաթ պուլուպ պիր արա,
Նէ էքսի ճէ էքմէփ գուրսուն պէյինն ալլարք:

Օլսուլար իւչ արգասաւ շարքը պէր վէնհի սապուզ,
Լաֆին ալմա իֆի փայ իսարէնի պօղար ք.
Գաթըր հէր նասըլ օլսա պուլուր իֆի պիր օրուզ,
Լաֆին Տիլի իլէ Գուրք չօզ կիւն ան սըզըլար ք:

Անըրգսան քապ գալմանըլ Գուրք սափսարագ պիր
կիւն,

Գաթըրըն ալէնիսէ Տիլիինէ մըրլար ք.
«Նէ փիր պու ահվալ տէփ. պունա պուլ սէն պիր օնուն,
Սապր էսէմէմ արթըզ նան եէրին եպսըրիլլարք:»

Խային Տիլֆի պու սեօգեն գուրսուն մեքանըն չազրպ,
Գաքրսան սոքա սրա պեհիմ սեք փոնալարսը,
Կելֆի ֆեհսիսի սե ան օլմագլա նաչար գալրպ,
Գուրսա պիլ մուվաճագա պիր տուգագ հազրլարսը:

Տեհի «Գուրք գարսաւ իյնե պու էսքեր պիզէ soup sr,
Պոնու իսօս պէ իսօս եէմէք սարաղը արքըգ սալսը,
Կէլ պիր սին սեօգի չըգարսեն պունա պիր շէյ ույսր.
Պէնեք պիր սեօգ պուլուրսամհասլ էսերիզ մագասը»

Գաքր Եալլըմսան կելիպ իյնեմեմիքի հեմուգ,
Ջալիմ գուրք աղըրն աչրպ պիր մեւէլ պաւլարսը.
Տեհի «Պու ճէ իրլիք իր սեն Եալլըմն պուլ ուգ ուգ,
Պիզէն իսպերին վան մը սապրա քաղաք գալմարսը»

Պէյլէ Եաւամագսանա էօլմէ Էվլա սր սերլէր,
Էյլէ շէյն մի սեօյլէ Եան աք էւէք Էվլարսը.
Կելիքիզ սինիքիզի սեէլիմ պիրէր պիրէր,
Պիսիմ ֆուլիլի Էսին ճէ իր պու սեհին աք,

Էվլէլ պեն սեօյլէնէնիմ Աքամ շէհի պանա Գալ,
Խաքիւմսեն քուճան կէչի Էինէ ճանըմ սաղ գալսը.
Օլ գեմանսան պերի իր Եաւաթուն ֆուլլի հալ,
Նէ չարէ Էմիմ պէյլէ ուգարգան ուգարսը:»

Նեօլպէր Տիլֆին կելիպ էքի ֆէլանա աղազ,
Տեհի «Թուճանսա պենի Նոյ կելիսինէ ալսը.
Պիլիմիսինիզ ճիշուն իսիմէ շէնի գուրնազ,
Տիւնեան իլ սըչանեան օյսուղունսան քաղլսը»

Պու օնուն սրպարէնէն պաւրնա կելէնէլի,
Ջելալլը Գաքր պիլիպ պելինի չաքրլարսը.
Լաֆին Էննամը Գաքր . . . պու սահա գրեազ շէլի,
Տիլգիսա գօւնապ ույսուրուպ, ագապինէ մըգլարսը:

Տեհի «Պեն Եաւըմ պիլմէմ արք աեաղըմ նալրնա,
Թարիլիմի աղանըն Եազըրմագ սր միքարսը.
Բիմ օգումագ պիլիքստ պուեուրուն սաղ Եանըմա»
Տէնու պիր աեաղընը հիսապընա գալսրսը:

Տիլֆի Գուրսա իսիքապեն շէհի «Պուեուր օգու պազ,
Ջիրա սենսին Եալլընը իֆիմիզին ուսրարսը»
Գուրք օլթուղուն գապարսը պէյսիսինի գուպար-
սարագ,
Յանաւանա գալմագսը չիթէլէր Եազրլարսը:

Պաւր օյսու պին փաշա վէ սէ պելինի սաղլըրպ,
Պիսեն եէր սերիքի պիր սահա գալմանարսը.
Պունու Տիլֆի կեօլմէք կեօթիւրկէնի գալսրլարսը,
«Հէլէֆի պեն օգումագ պիլմէգիմ» սեք գաչար սը:

Հ Ի Ս Ս Է

Իւթէ պէյլէնէն իսօսպին գալիմլէր
Էննամ հէլանա միսքէհագգ օլուր,
Սանմա ֆի Տիլֆի գալսը պի ֆէսէր
Պիր կիւն թալիսի օ՛ կէսիլին պուլուր:

ԳԱՎԱԽՏԻ ՆԱԳԼԸ ՀՈՒՐՈՒՅ

Երուկ իֆի նիւսիսէն շեյլան (սա. 362)

Լ Ա Հ Ը Գ Գ Ա

13. Գիւլլիւն իսանը Դիւրքիեէ
Խաա օլուպ, Նէզաքէդ ճիհէդիլէ Խա-
զանպօլճա սէսի պիւսպիւղիւն մէֆ-
դուա իսէ տէ, Էսէրի Էլ Էէվմ տաշ-
րալարտա մէվճուտ պուլունան ճի,
Պաղըրնուն հարֆը վար սըր քի, Նն,
Նուն կիպի տուտագտան դէլէֆֆիւղ
օլունմանըպ, սէսի Էնէւէ չըգարը-
լըր, վէ նեաւ տա թէսիսիէ գըլընըր:
Պու հարֆըն մահիեէդի Նն, իլէ
Ճ կ, տէն միւրէքքէպ, Եանի պիր շէ-
յէ վուրմատա Խա, Էդտիքտէն սօն-
րա պիր աղ տա Էնէր օլտուղու կիպի
պիր սէսի պուլունտուղու տուր.
վէ պու սէպէպտէն Էքսէրի Էնէւէ օ-
լան սէսէրտէն մէալուղ, վէ պէլին
մուամէլաղընա մախսուս քէլիմագտա
գուլլանըլըր. چيک، تيك، ماگ،
۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱۰، ۱۷۱۱، ۱۷۱۲، ۱۷۱۳، ۱۷۱۴، ۱۷۱۵، ۱۷۱۶، ۱۷۱۷، ۱۷۱۸، ۱۷۱۹، ۱۷۲۰، ۱۷۲۱، ۱۷۲۲، ۱۷۲۳، ۱۷۲۴، ۱۷۲۵، ۱۷۲۶، ۱۷۲۷، ۱۷۲۸، ۱۷۲۹، ۱۷۳۰، ۱۷۳۱، ۱۷۳۲، ۱۷۳۳، ۱۷۳۴، ۱۷۳۵، ۱۷۳۶، ۱۷۳۷، ۱۷۳۸، ۱۷۳۹، ۱۷۴۰، ۱۷۴۱، ۱۷۴۲، ۱۷۴۳، ۱۷۴۴، ۱۷۴۵، ۱۷۴۶، ۱۷۴۷، ۱۷۴۸، ۱۷۴۹، ۱۷۵۰، ۱۷۵۱، ۱۷۵۲، ۱۷۵۳، ۱۷۵۴، ۱۷۵۵، ۱۷۵۶، ۱۷۵۷، ۱۷۵۸، ۱۷۵۹، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱، ۱۷۶۲، ۱۷۶۳، ۱۷۶۴، ۱۷۶۵، ۱۷۶۶، ۱۷۶۷، ۱۷۶۸، ۱۷۶۹، ۱۷۷۰، ۱۷۷۱، ۱۷۷۲، ۱۷۷۳، ۱۷۷۴، ۱۷۷۵، ۱۷۷۶، ۱۷۷۷، ۱۷۷۸، ۱۷۷۹، ۱۷۸۰، ۱۷۸۱، ۱۷۸۲، ۱۷۸۳، ۱۷۸۴، ۱۷۸۵، ۱۷۸۶، ۱۷۸۷، ۱۷۸۸، ۱۷۸۹، ۱۷۹۰، ۱۷۹۱، ۱۷۹۲، ۱۷۹۳، ۱۷۹۴، ۱۷۹۵، ۱۷۹۶، ۱۷۹۷، ۱۷۹۸، ۱۷۹۹، ۱۸۰۰، ۱۸۰۱، ۱۸۰۲، ۱۸۰۳، ۱۸۰۴، ۱۸۰۵، ۱۸۰۶، ۱۸۰۷، ۱۸۰۸، ۱۸۰۹، ۱۸۱۰، ۱۸۱۱، ۱۸۱۲، ۱۸۱۳، ۱۸۱۴، ۱۸۱۵، ۱۸۱۶، ۱۸۱۷، ۱۸۱۸، ۱۸۱۹، ۱۸۲۰، ۱۸۲۱، ۱۸۲۲، ۱۸۲۳، ۱۸۲۴، ۱۸۲۵، ۱۸۲۶، ۱۸۲۷، ۱۸۲۸، ۱۸۲۹، ۱۸۳۰، ۱۸۳۱، ۱۸۳۲، ۱۸۳۳، ۱۸۳۴، ۱۸۳۵، ۱۸۳۶، ۱۸۳۷، ۱۸۳۸، ۱۸۳۹، ۱۸۴۰، ۱۸۴۱، ۱۸۴۲، ۱۸۴۳، ۱۸۴۴، ۱۸۴۵، ۱۸۴۶، ۱۸۴۷، ۱۸۴۸، ۱۸۴۹، ۱۸۵۰، ۱۸۵۱، ۱۸۵۲، ۱۸۵۳، ۱۸۵۴، ۱۸۵۵، ۱۸۵۶، ۱۸۵۷، ۱۸۵۸، ۱۸۵۹، ۱۸۶۰، ۱۸۶۱، ۱۸۶۲، ۱۸۶۳، ۱۸۶۴، ۱۸۶۵، ۱۸۶۶، ۱۸۶۷، ۱۸۶۸، ۱۸۶۹، ۱۸۷۰، ۱۸۷۱، ۱۸۷۲، ۱۸۷۳، ۱۸۷۴، ۱۸۷۵، ۱۸۷۶، ۱۸۷۷، ۱۸۷۸، ۱۸۷۹، ۱۸۸۰، ۱۸۸۱، ۱۸۸۲، ۱۸۸۳، ۱۸۸۴، ۱۸۸۵، ۱۸۸۶، ۱۸۸۷، ۱۸۸۸، ۱۸۸۹، ۱۸۹۰، ۱۸۹۱، ۱۸۹۲، ۱۸۹۳، ۱۸۹۴، ۱۸۹۵، ۱۸۹۶، ۱۸۹۷، ۱۸۹۸، ۱۸۹۹، ۱۹۰۰، ۱۹۰۱، ۱۹۰۲، ۱۹۰۳، ۱۹۰۴، ۱۹۰۵، ۱۹۰۶، ۱۹۰۷، ۱۹۰۸، ۱۹۰۹، ۱۹۱۰، ۱۹۱۱، ۱۹۱۲، ۱۹۱۳، ۱۹۱۴، ۱۹۱۵، ۱۹۱۶، ۱۹۱۷، ۱۹۱۸، ۱۹۱۹، ۱۹۲۰، ۱۹۲۱، ۱۹۲۲، ۱۹۲۳، ۱۹۲۴، ۱۹۲۵، ۱۹۲۶، ۱۹۲۷، ۱۹۲۸، ۱۹۲۹، ۱۹۳۰، ۱۹۳۱، ۱۹۳۲، ۱۹۳۳، ۱۹۳۴، ۱۹۳۵، ۱۹۳۶، ۱۹۳۷، ۱۹۳۸، ۱۹۳۹، ۱۹۴۰، ۱۹۴۱، ۱۹۴۲، ۱۹۴۳، ۱۹۴۴، ۱۹۴۵، ۱۹۴۶، ۱۹۴۷، ۱۹۴۸، ۱۹۴۹، ۱۹۵۰، ۱۹۵۱، ۱۹۵۲، ۱۹۵۳، ۱۹۵۴، ۱۹۵۵، ۱۹۵۶، ۱۹۵۷، ۱۹۵۸، ۱۹۵۹، ۱۹۶۰، ۱۹۶۱، ۱۹۶۲، ۱۹۶۳، ۱۹۶۴، ۱۹۶۵، ۱۹۶۶، ۱۹۶۷، ۱۹۶۸، ۱۹۶۹، ۱۹۷۰، ۱۹۷۱، ۱۹۷۲، ۱۹۷۳، ۱۹۷۴، ۱۹۷۵، ۱۹۷۶، ۱۹۷۷، ۱۹۷۸، ۱۹۷۹، ۱۹۸۰، ۱۹۸۱، ۱۹۸۲، ۱۹۸۳، ۱۹۸۴، ۱۹۸۵، ۱۹۸۶، ۱۹۸۷، ۱۹۸۸، ۱۹۸۹، ۱۹۹۰، ۱۹۹۱، ۱۹۹۲، ۱۹۹۳، ۱۹۹۴، ۱۹۹۵، ۱۹۹۶، ۱۹۹۷، ۱۹۹۸، ۱۹۹۹، ۲۰۰۰، ۲۰۰۱، ۲۰۰۲، ۲۰۰۳، ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۶، ۲۰۰۷، ۲۰۰۸، ۲۰۰۹، ۲۰۱۰، ۲۰۱۱، ۲۰۱۲، ۲۰۱۳، ۲۰۱۴، ۲۰۱۵، ۲۰۱۶، ۲۰۱۷، ۲۰۱۸، ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲، ۲۰۲۳، ۲۰۲۴، ۲۰۲۵، ۲۰۲۶، ۲۰۲۷، ۲۰۲۸، ۲۰۲۹، ۲۰۳۰، ۲۰۳۱، ۲۰۳۲، ۲۰۳۳، ۲۰۳۴، ۲۰۳۵، ۲۰۳۶، ۲۰۳۷، ۲۰۳۸، ۲۰۳۹، ۲۰۴۰، ۲۰۴۱، ۲۰۴۲، ۲۰۴۳، ۲۰۴۴، ۲۰۴۵، ۲۰۴۶، ۲۰۴۷، ۲۰۴۸، ۲۰۴۹، ۲۰۵۰، ۲۰۵۱، ۲۰۵۲، ۲۰۵۳، ۲۰۵۴، ۲۰۵۵، ۲۰۵۶، ۲۰۵۷، ۲۰۵۸، ۲۰۵۹، ۲۰۶۰، ۲۰۶۱، ۲۰۶۲، ۲۰۶۳، ۲۰۶۴، ۲۰۶۵، ۲۰۶۶، ۲۰۶۷، ۲۰۶۸، ۲۰۶۹، ۲۰۷۰، ۲۰۷۱، ۲۰۷۲، ۲۰۷۳، ۲۰۷۴، ۲۰۷۵، ۲۰۷۶، ۲۰۷۷، ۲۰۷۸، ۲۰۷۹، ۲۰۸۰، ۲۰۸۱، ۲۰۸۲، ۲۰۸۳، ۲۰۸۴، ۲۰۸۵، ۲۰۸۶، ۲۰۸۷، ۲۰۸۸، ۲۰۸۹، ۲۰۹۰، ۲۰۹۱، ۲۰۹۲، ۲۰۹۳، ۲۰۹۴، ۲۰۹۵، ۲۰۹۶، ۲۰۹۷، ۲۰۹۸، ۲۰۹۹، ۲۱۰۰، ۲۱۰۱، ۲۱۰۲، ۲۱۰۳، ۲۱۰۴، ۲۱۰۵، ۲۱۰۶، ۲۱۰۷، ۲۱۰۸، ۲۱۰۹، ۲۱۱۰، ۲۱۱۱، ۲۱۱۲، ۲۱۱۳، ۲۱۱۴، ۲۱۱۵، ۲۱۱۶، ۲۱۱۷، ۲۱۱۸، ۲۱۱۹، ۲۱۲۰، ۲۱۲۱، ۲۱۲۲، ۲۱۲۳، ۲۱۲۴، ۲۱۲۵، ۲۱۲۶، ۲۱۲۷، ۲۱۲۸، ۲۱۲۹، ۲۱۳۰، ۲۱۳۱، ۲۱۳۲، ۲۱۳۳، ۲۱۳۴، ۲۱۳۵، ۲۱۳۶، ۲۱۳۷، ۲۱۳۸، ۲۱۳۹، ۲۱۴۰، ۲۱۴۱، ۲۱۴۲، ۲۱۴۳، ۲۱۴۴، ۲۱۴۵، ۲۱۴۶، ۲۱۴۷، ۲۱۴۸، ۲۱۴۹، ۲۱۵۰، ۲۱۵۱، ۲۱۵۲، ۲۱۵۳، ۲۱۵۴، ۲۱۵۵، ۲۱۵۶، ۲۱۵۷، ۲۱۵۸، ۲۱۵۹، ۲۱۶۰، ۲۱۶۱، ۲۱۶۲، ۲۱۶۳، ۲۱۶۴، ۲۱۶۵، ۲۱۶۶، ۲۱۶۷، ۲۱۶۸، ۲۱۶۹، ۲۱۷۰، ۲۱۷۱، ۲۱۷۲، ۲۱۷۳، ۲۱۷۴، ۲۱۷۵، ۲۱۷۶، ۲۱۷۷، ۲۱۷۸، ۲۱۷۹، ۲۱۸۰، ۲۱۸۱، ۲۱۸۲، ۲۱۸۳، ۲۱۸۴، ۲۱۸۵، ۲۱۸۶، ۲۱۸۷، ۲۱۸۸، ۲۱۸۹، ۲۱۹۰، ۲۱۹۱، ۲۱۹۲، ۲۱۹۳، ۲۱۹۴، ۲۱۹۵، ۲۱۹۶، ۲۱۹۷، ۲۱۹۸، ۲۱۹۹، ۲۲۰۰، ۲۲۰۱، ۲۲۰۲، ۲۲۰۳، ۲۲۰۴، ۲۲۰۵، ۲۲۰۶، ۲۲۰۷، ۲۲۰۸، ۲۲۰۹، ۲۲۱۰، ۲۲۱۱، ۲۲۱۲، ۲۲۱۳، ۲۲۱۴، ۲۲۱۵، ۲۲۱۶، ۲۲۱۷، ۲۲۱۸، ۲۲۱۹، ۲۲۲۰، ۲۲۲۱، ۲۲۲۲، ۲۲۲۳، ۲۲۲۴، ۲۲۲۵، ۲۲۲۶، ۲۲۲۷، ۲۲۲۸، ۲۲۲۹، ۲۲۳۰، ۲۲۳۱، ۲۲۳۲، ۲۲۳۳، ۲۲۳۴، ۲۲۳۵، ۲۲۳۶، ۲۲۳۷، ۲۲۳۸، ۲۲۳۹، ۲۲۴۰، ۲۲۴۱، ۲۲۴۲، ۲۲۴۳، ۲۲۴۴، ۲۲۴۵، ۲۲۴۶، ۲۲۴۷، ۲۲۴۸، ۲۲۴۹، ۲۲۵۰، ۲۲۵۱، ۲۲۵۲، ۲۲۵۳، ۲۲۵۴، ۲۲۵۵، ۲۲۵۶، ۲۲۵۷، ۲۲۵۸، ۲۲۵۹، ۲۲۶۰، ۲۲۶۱، ۲۲۶۲، ۲۲۶۳، ۲۲۶۴، ۲۲۶۵، ۲۲

ԵՆԶՈՒՏԻԼԵՐԻՆ ՊԱՍԵՔԻ

Իպրանիճէ պաւսեֆ, եախօտ պաւս-
գա, Էրմէնիճէ Զասիկ, վէ Բուժմա
Բաւգաշիա տէնիլտիյի մաալիւմտիւր.
Եէհուտիլէր պու սօնու՝ նիսան ալա-
րընըն Վճինտէ եափարլար քի, պիզճէ
պազի մարտ, վէ պազի տէ ապրիլ ալ-
լարընա միւսատըֆ օլապիլիւր, վէ ա-
լէսսէվիլէ Խամուրսուզ պալիւամիւ տէ-
նիլիւր:

Պաիրամտան էվիլէլ տէրունի խա-
նէտէ քէօշէ պուճագ նէ գաւար էթ-
մէք փարչասը վար իսէ Թօփլանլուպ,
աթէշ իշինտէ եազարլար, վէ պիր տէ
«չաեէտ կէօղիւմիւզէ իլիշմէեէն էթ-
մէք ուֆաղը գալտը իսէ, մահվ օլ-
սուն, վէ Թօփրագ քիւլինէ տէօն-
սին» տէեու չաղըրչորդտան սօնրա,
արթըգ մանալը էթմէք եէմէմէեէ,
վէ պաւսեֆ պաշարլար քի սէքիզ
կին սիւրէր:

Նէլէլիմ պաւգալարընա. միւքէմմէլ
սիւրէթտէ տիւզիւլմիւշ գօշուլմիւշ
պիր սիւֆրէ, եախօտ մասա էթրա-
ֆընա չէվրիլիպ օթուրուրլար, պու
մասանըն օրթա եէրինէ, գափագլը
գապ իլէ, եա պիր գըզարմիւշ օղլագ
եա տէ գուզու, վէ էթրաֆընա Յ ա-
տէտ խամուրսուզ, վէ Թէրէ մաղտէ-
նոս, քէրէվիլզ վէ սաիրէ միսիլու տիւր-
լիւ պէ տիւրլիւ եէշիլիք գօնուլուր,
վէ քէնտիլէրճէ խարօսէթ Թապիր գը-
լընան, վէ նար, արմուտ, վէ ինճիր
սուլարը, վէ պալ վէ տէ ճէվիզ ու-
ֆաղը գաթըլարագ գայնատըլմիւշ շա-
րապտան եափըլան պիր նէվի Թէր-
քիպտէն, ասլա շարապ գուլլանմա-
եան տախի իլմէեէ մէճպուր օլմագ
իւզըէ, ատէմ պաշընա տէօրտէր գա-
տէհ Թագսիմ օլունուր:

Էվիլէլա պիր տիւա էթտիքտէն սօն-
րա, պէհէրի սօլ գօլլարը պիր Թա-
րաֆա եապանմիւշ օլտուզու հալտէ,
խարօսէթ իւք գատէհինի նուշ էաէր-
լէր քի, պու պատէ, Մըսըր էսարէ-
թինտէն խէլասլարընըն զիքրի իշուն
տուր:

Պուրատա էլլէրինի եայգանլուպ, վէ
Էքինճի խարօսէթ գատէհինէ պիրէր
փարչա եէշիլիք պաթըրարագ, վէ խա-
նէ սահիպի Թարաֆընտան «եա Բապ-
պի միւպարէք սին քի, հէր նէվի սէպ-
ղէեի տէ եարաթտըն» եօլունտա պիր
տիւա օգունարագ, եինէ ճիւմէսինին
սօլ գօլու եապանմիւշ օլտուզու հալտէ
էքլ էտէրլէր:

Խանէնին քէպիրի պու սըրատա խա-
մուրսուզլարտան պիրիսինի Էքիեէ
պէօլիւպ, պիր փարչասընը մասանըն
ալթընա սագլար, վէ միւթէագըպէն
պաւսեֆ Թէփսիսինի Էքի էվի իլէ գալ-
տըրմատա, ճիւմէսի տախի սաղ էլ-
լէրինի ալթընա ուզատըպ իլիշէրէք,
սէտայի պիւլէնտ իլէ «պու տուր
Թաամը սիեասէթ քի, ալթալարմիւշ
Մըսըր տիեարընտա եէտիլէր, քիմ քի
աճ իսէ եէսին, վէ քիմէ քի լեաղըմ
իսէ պուեուրսուն պաւսեֆ էթսին» տէ-
եու չաղըրչորլար:

Պունու տա պիթիրտիքտէն սօնրա,
օրթաեա պիր լէյէն կէթիրթտիլիւպ,
վէ էլլէրինէ գատէհիլէրի ալարագ,
«իշթէ Հագգ Թէալեանըն մըսըրլըլա-
րա վէրալի զն նէվի խիւնալիւտ զու-
ղապ պու տուր» տէեու ծնար տամլա
տամլատըրլար, վէ Էքինճի գատէհտէ
օլան խարօսէթ ի տէ պու սըրատա ա-
փիեէթ պուեուրսուլար:

Թէքրարէն էլլէրինի եայգատըգ-
տան սօնրա, խանէ սահիպի խամուր-

ՊԱՍԷՔ ՍԻՆՏՐԵՍԻ

սուգուն իբի փարչաւընը ալըպ տիւա էտէրէք հազըրունա թագտիմ, վէ խաւօսէ՞ծ էինէ պիր փարչա եէշիւլիք պաթըրարագ, պիր մըգտարընը քէնտիսի եէտիքտէն սօնրա, գուսուրունու տա ճէօմաթա թէվլի էտէր:

Սըրա իւշիւնճիւ խամուրսուղա կէլ տիքտէ, էվ սահիպի պունտան քէմէրվարի պիր փարչա չըգարըպ, եէշիլիք իլէ քէնտիսի եէտիքտէն, վէ պագիսինի տիկէրլէրէ թագտիմ էթտիքտէն սօնրա պաւսէֆի եէմէյէ պաշլարլար:

Թաամըն խիթամընտա, էվ սահիպի սիւֆրէ ալթընա սաղլատըղը խամուրսուղու չըգարըը, վէ պիր ուֆագ փարչաւընը ալը գօեուպ, պագիսինի էինէ հազըրունա տաղըտըր քի, պու ըգմալարա աճիկօմէն տէրլէր, վէ իւշիւնճիւ խաւօսէ՞ծի տէ պունուն իլէ իշէրլէր:

Էն զիեատէ շաեանը տըգգաթ օլան ճիհէթ, պատէթթաամ ՀԸ. ԳԼ. Սաղմոստան «Հեղ զբարկութիւն քո

ի վերայ աղգաց որ գըեղ ո՛չ ճանաչեցին» տըմունու օգուտուղլարը եէրտէ, պալեատէ զիքը օլունան լէյէն իշինտէրի շարապը բէնչէրէտէն զոգաղա տէօքմէլէրի, վէ պունուն իլէ ճէնապը Հագգըն եէհուտիլէրտէն մաիտա օլան միլլէթլէրի լանէթլէմիշ տիր տէյի պիլմէլէրի, վէ տէօրտիւնճիւ խաւօսէ՞ծի պու աշգա նուշ էյլէմէլէրի տիր:

Պալեատէ վաղ օլունան բէսիմ իսէ, էսկի զէման եէհուտիլէրինին, հիքեաեէ էթտիյիմիզ թարզ իւղրէ պաւսէֆ թաամընտա պուլունտուղլարընա պիր տէլլի հագիդի տիր:

ՆԱՍԻ ՀԱԹ

«Էվլատընըն թէրպիեէսինի քէնտի թէպիեէնէ հաոր վէ գասը էթմէմէլի տիր. զիրա ծնլար պիր պաշգա զէման իշուն տօղմուշլար, վէ պիր պաշգա տաիրտէ եաշաեաճագլար» տէտի Պըղատօն: